

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Petra Mikeše a soudců Milana Podhrázkého a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **Y. Y.**, zast. Mgr. et Mgr. Markem Čechovským, advokátem se sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 2. 2023, čj. MV-218550-4/SO-2022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 17. 9. 2024, čj. 55 A 5/2023-105,

t a k t o :

- I. Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek spočívající v tom, že se až do skončení řízení před Nejvyšším správním soudem pozastavují účinky rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 17. 9. 2024, čj. 55 A 5/2023-105, a rozhodnutí žalované ze dne 8. 2. 2023, čj. MV-218550-4/SO-2022.
- II. Žalobci **se ukládá** povinnost zaplatit soudní poplatek ve výši 1 000 Kč za rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, a to ve lhůtě **3 dnů** od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce je státním příslušníkem Běloruské republiky, který na území České republiky pobýval na základě povolení k dlouhodobému pobytu vydaného formou zaměstnanecké karty. Dne 25. 8. 2021 požádal Ministerstvo vnitra o prodloužení doby její platnosti. Předložil svůj cestovní doklad platný do 20. 11. 2020, včetně vyjádření Ministerstva vnitra Běloruské republiky o tom, že jeho platnost nebude prodloužena z důvodu vyhýbání se vojenské službě. Ministerstvo vnitra usnesením ze dne 26. 10. 2022 řízení zastavilo z důvodu, že ani přes opakované prodlužování lhůty nevyhověl výzvě k předložení platného cestovního dokladu. Žalovaná v záhlaví označeným rozhodnutím odvolání žalobce zamítla.

[2] Proti rozhodnutí žalované brojil žalobce žalobou, kterou Krajský soud v Brně shora uvedeným rozsudkem zamítl. Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížnost spolu s návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[3] Stěžovatel uvedl, že řízení o jeho žádosti bylo zastaveno toliko z formálních důvodů, neboť si nemohl z objektivních důvodů obstarat platný cestovní doklad. Stěžovatel je mladým Bělorusem, který dlouhodobě projevuje svůj nesouhlas s tamním režimem. Kvůli tomu a také kvůli výhradě svědomí v Bělorusku nevykonal povinnou vojenskou službu. V České republice je v kontaktu s dalšími Bělorysy, kteří jsou součástí exilového disentu, což doložil v řízení před krajským soudem prohlášením svých přátel. Poukázal na porušování občanských a politických práv osob, které nepodporují režim prezidenta Lukašenka, které je intenzivní a všeobecně známé. To vše ještě výrazně zhoršil vojenský konflikt na Ukrajině.

[4] Po návratu do Běloruska by stěžovateli hrozila újma v první řadě proto, že mu nebyl cestovní doklad vydán z důvodu, že místo plnění vojenské služby vycestoval do zahraničí a už se nevrátil. Je tedy více než pravděpodobné, že po jeho návratu by ho čekala vojenská služba v nucené formě. V řadě druhé je stěžovatel z otcovy strany etnickým Ukrajincem, což doložil rodným listem. Pokud by se Bělorusko zapojilo do konfliktu na Ukrajině, lze předpokládat, že by byl stěžovatel coby odpůrce režimu, osoba neplnící povinnou vojenskou službu a poloviční Ukrajinec jedním z prvních, kdo by byl odeslán na frontu bojovat proti zemi původu jeho otce.

[5] Další nebezpečí stěžovateli hrozí ve formě represe politického disentu. Za jakékoliv vystupování, které je vnímáno jako protirežimní, hrozí v Bělorusku nepodmíněné tresty odnětí svobody a vykonstruované politické procesy bez záruk spravedlivého procesu tak, jak jsou uvedeny v čl. 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv. O tom svědčí i skutečnost, že stěžovateli bylo omezeno právo vycestovat ze země, což je významným zásahem do jeho svobody rozporným s čl. 12 odst. 2 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech.

[6] Nad rámec uvedeného by nepřiznáním odkladného účinku došlo také k zásahu do soukromého a rodinného života stěžovatele. Má na území České republiky přítelkyni, sociální vazby, zaměstnání a rozumí jazyku.

[7] Přiznáním odkladného účinku by došlo k obnovení fikce pobytu podle § 47 odst. 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Ta by mu umožnila pokračovat v práci u téhož zaměstnavatele. V opačném případě by mu hrozily finanční potíže, které by jen stěží mohl na území České republiky řešit.

[8] V daném kontextu jde tak u stěžovatele o nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a rovněž stěžovateli není známo, že by případné přiznání odkladného účinku bylo v rozporu s důležitým veřejným zájmem. V úvahu nepřichází ani hypotetická újma České republiky, pokud by byl odkladný účinek přiznán – stěžovatel po celou dobu pobytu v České republice neměl

pokračování

jediný problém se zákonem, nedopustil se trestných činů ani přestupků, žil spořádaným životem, byl zaměstnán a platil daně.

[9] Žalovaná se k návrhu na přiznání odkladného účinku nevyjádřila.

[10] Kasační stížnost nemá odkladný účinek (§ 107 odst. 1 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat za přiměřeného užití § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. Odkladný účinek lze tedy kasační stížnosti přiznat tehdy, jestliže by výkon nebo jiné právní následky napadeného rozhodnutí krajského soudu znamenaly pro stěžovatele nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[11] Úvodem soud konstatuje, že v dané věci je přiznání odkladného účinku kasační stížnosti způsobilé odvrátit tvrzenou újmu spojenou s nutností vycestovat z České republiky. Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel v posledních letech pobýval na území ČR na základě povolení k dlouhodobému pobytu vydaného formou zaměstnanecké karty platné od 25. 10. 2019 do 31. 8. 2021. O prodloužení doby její platnosti požádal 25. 8. 2021, řízení bylo zastaveno 26. 10. 2022. V souladu s § 47 odst. 4 větou první zákona o pobytu cizinců stěžovateli proto před vydáním rozhodnutí žalované svědčila fikce pobytového oprávnění: *Pokud doba platnosti víza k pobytu nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu uplyne před rozhodnutím o žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu nebo prodloužení doby jeho platnosti, považuje se vízum nebo povolení k dlouhodobému pobytu za platné do doby nabytí právní moci rozhodnutí o podané žádosti.* V důsledku přiznání odkladného účinku krajským soudem mu tato fikce svědčila i před vydáním napadeného rozsudku (obdobně usnesení NSS ze dne 30. 3. 2022, čj. 3 Azs 412/2021-67). V případě přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, který může být přiznán i ve vztahu k rozhodnutí správního orgánu, by tedy účinky této fikce opět nastoupily (usnesení NSS ze dne 1. 10. 2020, čj. 8 Azs 125/2020-34).

[12] Nejvyšší správní soud proto dále přistoupil k posouzení jednotlivých podmínek rozhodných pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Kromě formální podmínky, již je podání příslušného návrhu, je pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nutné splnění tří podmínek: (1) výkon nebo jiné právní následky musejí pro stěžovatele znamenat újmu, (2) újma musí být pro stěžovatele nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a (3) přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 1. 7. 2015, čj. 10 Ads 99/2014-58, č. 3270/2015 Sb. NSS).

[13] Povinnost tvrdit a osvědčit hrozbu újmy tíží stěžovatele (usnesení NSS ze dne 29. 2. 2012, čj. 1 As 27/2012-32, nebo ze dne 24. 9. 2015, čj. 2 As 218/2015-50). Žádost o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti musí být proto dostatečně individualizovaná a podepřená konkrétními důkazy (usnesení NSS ze dne 30. 1. 2012, čj. 8 As 65/2011-74), přičemž stěžovatelem tvrzená a prokazovaná újma musí být závažná a reálná, nikoli pouze hypotetická a bagatelní (usnesení NSS ze dne 3. 10. 2017, čj. 9 Afs 275/2017-20).

[14] Stěžovatel v první řadě tvrdí, že mu v případě nepřiznání odkladného účinku hrozí, že bude nucen vycestovat do Běloruské republiky, odkud mu nebude umožněn návrat a hrozí mu represe v důsledku jeho nesouhlasu s tamním režimem.

[15] Nejvyšší správní soud přisvědčuje stěžovateli, že porušování občanských a politických práv oponentů běloruského režimu lze považovat za notorietu, kterou není třeba dokládat. Své vystupování proti tamnímu režimu stěžovatel doložil několika čestnými prohlášeními jeho přátel, která jsou součástí spisu krajského soudu. V řízení před krajským soudem stěžovatel předložil též ověřený překlad sdělení konzulárního oddělení velvyslanectví Běloruské republiky v České republice, ze kterého vyplývá, že stěžovateli bylo dočasně omezeno právo na vycestování z Běloruské republiky z důvodu vyhýbání se povinné vojenské službě, protože mu následně nebyla prodloužena platnost cestovního dokladu.

[16] Stěžovateli lze proto dát za pravdu, že by v případě odcestování do země původu nemusel mít možnost návratu na území České republiky, ať už z důvodu nuceného výkonu vojenské služby, trestu odnětí svobody za jeho protirežimní aktivity či prostě z důvodu, že mu země původu omezila jeho právo na vycestování. V kontextu uvedeného lze odkázat též na nařízení vlády č. 55/2024 Sb., o nepřijatelnosti žádostí občanů třetích zemí o udělení oprávnění k pobytu na území České republiky podávaných na zastupitelských úřadech, přijatého podle § 1 zákona č. 175/2022 Sb., o dalších opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny, vyvolaným invazí vojsk Ruské federace. Nařízení v § 1 totiž označuje za nepřijatelnou žádost o udělení oprávnění k pobytu na území České republiky podanou na zastupitelském úřadu občanem jak Ruské federace, tak Běloruské republiky.

[17] Stěžovatel dále v řízení před krajským soudem předložil také soudní překlad rodného listu, z něž vyplývá, že jeho otec je ukrajinské národnosti. Pokud jde o možné zapojení Běloruska do agrese Ruska proti Ukrajině, jde v tuto chvíli spíše o hypotetickou možnost. Nejvyšší správní soud však v obecné rovině v případě rizik souvisejících s boji na Ukrajině pravidelně shledává hrozbu újmy za prokázanou a nikoliv bagatelní (například usnesení NSS ze dne 4. 9. 2024, čj. 10 Azs 154/2024-47, či ze dne 24. 5. 2024, čj. 6 Azs 95/2024-33). Navíc již v minulosti připustil, že nelze odhlížet ani od blízké spolupráce Běloruska s Ruskem a od neprůkazných oficiálních zpráv o aktuální situaci v běloruské armádě (usnesení NSS ze dne 26. 1. 2024, čj. 10 Azs 3/2024-28).

[18] S ohledem na to soud konstatuje, že stěžovatel dostatečně doložil zejména svůj nesouhlas s běloruským režimem, s čímž se pojí riziko problémů, které by mu při návratu do vlasti hrozily.

[19] Nad rámec již uvedeného stěžovatel stručně namítá, že nepřiznáním odkladného účinku by došlo i k zásahu do jeho soukromého a rodinného života, jelikož má na území ČR přítelkyni a jiné sociální vazby a hrozily by mu finanční potíže. Takto obecně vznesená argumentace bez doložení silných vazeb na území ČR zpravidla nepředstavuje dostatečně individualizovanou hrozící újmu. Nejvyšší správní soud však shledal podmínku hrozící vážné újmy za naplněnou z důvodů popsanych v předchozích bodech tohoto usnesení.

pokračování

[20] K hrozící újmě jiných osob NSS uvádí, že z ničeho nevyplývá, že by přiznání odkladného účinku kasační stížnosti mohlo v dané věci způsobit újmu jiným osobám. Z tohoto důvodu shledal, že i tato podmínka pro přiznání odkladného účinku je splněna.

[21] Co se týče podmínky, že přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s veřejným zájmem, i ta je dle NSS naplněna. Žalovaná se k návrhu na přiznání odkladného účinku nevyjádřila a tedy neuvedla, s jakým veřejným zájmem by jeho přiznání mělo být v rozporu. Nadto soud podotýká, že ani v řízení před krajským nevznesla žalovaná ve vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku žádný ohrožený veřejný zájem. NSS proto konstatuje, že jelikož ze správního spisu nevyplývá, že by se stěžovatel se na území ČR dopustil trestné činnosti či jinak narušil důležitý veřejný zájem, nebylo by přiznání odkladného účinku v rozporu s veřejným zájmem.

[22] Nejvyšší správní soud proto kasační stížnosti přiznal odkladný účinek (§ 107 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s.). Učinil tak ve vztahu k napadenému rozsudku i napadenému rozhodnutí žalované, v důsledku čehož až do právní moci rozhodnutí o kasační stížnosti dochází k plnému pozastavení účinků v záhlaví označeného rozhodnutí žalované (k možnosti přiznat odkladný účinek i ohledně napadeného rozhodnutí viz usnesení NSS ze dne 6. 12. 2005, čj. 2 Afs 77/2005-96, č. 786/2006 Sb. NSS).

[23] Rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku je rozhodnutím dočasné povahy a nelze z něj jakkoli předjímat budoucí rozhodnutí o podané kasační stížnosti (usnesení NSS ze dne 4. 10. 2005, čj. 8 As 26/2005-76, č. 1072/2007 Sb. NSS).

[24] Rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku podléhá soudnímu poplatku ve výši 1 000 Kč, a to podle položky 20 sazebníku soudních poplatků, který je přílohou zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Povinnost zaplatit soudní poplatek za rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku vzniká dnem právní moci rozhodnutí, jímž bylo o návrhu rozhodnuto a v němž byla navrhovateli uložena povinnost soudní poplatek zaplatit (§ 4 odst. 1 písm. h) zákona o soudních poplatcích, *per analogiam*; usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 4. 6. 2024, čj. 9 As 270/2023-21, č. 4616/2024 Sb. NSS, body 21 a násl.). Poplatek je v takovém případě splatný do 3 dnů od právní moci rozhodnutí, kterým byla povinnost poplatek zaplatit uložena (§ 7 odst. 1 citovaného zákona). Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku II. tohoto usnesení.

[25] Soudní poplatek lze zaplatit bezhotovostně převodem na účet soudu číslo **3703-46127621/0710**, vedený u České národní banky, pobočka Brno. Závazný variabilní symbol pro identifikaci platby je **1080526324**.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 6. února 2025

Petr Mikeš
předseda senátu